

Het verhaal gaat...

Delusion van Laurie Anderson

Het werk van Laurie Anderson, waarin theater, elektronica, viool, video en stem op intrigerende wijze samenkomen, vormt haast een genre op zich. In haar kenmerkende kleurrijke en poëtische taal vertelt Anderson in *Delusion*, in verschillende vervormde stemmen en bijgestaan door enkele denkbeeldige gasten, een verhaal over verlangen en herinnering, over afkomst en identiteit. Het werk, vol nonnen, elven, golems, rottende bossen en spookschepen, is opgezet als een reeks korte mysteriespelen, waarin voortdurend heen en weer wordt gesprongen tussen het alledaagse en het mythische, met oog voor zowel het humoristische als het vreeswekkende aspect van die sprong. Anderson maakte het werk in opdracht van de culturele commissie van de Olympische Spelen in Vancouver in 2010, waar het op 16 februari 2010 in première ging in het Vancouver Playhouse.

Delusion gaat over de verhalen die we onszelf vertellen over onszelf, onze families, ons land, de wereld, en over de manier waarop die verhalen soms een loopje met ons nemen. Zoals gebruikelijk vertelt Anderson op het podium ook daadwerkelijk verhalen, of het nu onderling tegenstrijdige herinneringen aan de dood van haar moeder zijn, een verhaal over een IJslandse boer die zijn schuur wil veranderen in een muziekzaal of het relaas van een rechtszaak over het eigenaarschap van de maan. Anderson spreekt staand aan een kathedraal of zittend op een kleine canapé of loopt rond met haar viool in een kleine, met kaarsachtige lampjes verlichte mise-en-scène die gedomineerd wordt door een groot en twee kleinere videoschermen. De daarop geprojecteerde video is ontworpen door Anderson zelf in samenwerking met Amy Khoshbin en Maryse Alberti. Een enkele keer zwelt de drone die haar vertellingen begeleidt aan tot een elektronisch klanklandschap dat doet denken aan een laatromantisch strijkkwartet. Op gezette tijden groeit uit de elektronische begeleiding een muzikaal intermezzo, waarin Anderson en haar elektrische viool soms worden bijgestaan door virtuoze gastmusici. Op het snijvlak van woord en klank is *Delusion* een aangrijpend spel met de menselijke zinsbegoocheling.

Laurie Anderson

‘De belangrijkste multimedialkunstenaar van onze tijd,’ zo noemde de Los Angeles Times Laurie Anderson recentelijk. In haar inmiddels tientallen jaren bestrijken carrière heeft ze zich geprofileerd als beeldend kunstenaar, componist, dichter, fotograaf en filmmaker, en die verschillende disciplines op unieke wijze samengebracht.

Laurie Anderson (1947) werd geboren in Glen Ellyn, Illinois en studeerde aan het Mills College in Californië; uiteindelijk behaalde ze magna cum laude haar diploma in de kunstgeschiedenis aan het Barnard College. In 1972 behaalde ze de graad Master of Fine Arts in beeldhouwkunst aan de Columbia University in New York, waar ze begin jaren 70 als kunstdocent en kunstcriticus werkte. Haar eerste performancekunst-optreden was een symfonie voor autotoeters, uitgevoerd in 1969. De single ‘O Superman’ bracht haar in 1981 internationale bekendheid, en stond in Nederland zelfs op nummer 9 in de hitparade. Het nummer stond ook op haar eerste soloalbum, het klassiek geworden *Big Science*, dat in 2007 opnieuw werd uitgebracht door Nonesuch Records. Deze plaat bestond uit studioversies van een aantal hoogtepunten uit haar lange performance *United States*, waarmee ze de jaren daarvoor had rondgetoerd. Tot haar bekendste werken behoort de concertfilm *Home of the Brave* uit 1986, waarin ze niet

alleen optrad maar die ze ook regisseerde. Haar orkestwerk *Songs for A.E.* ging in februari 2000 in première in Carnegie Hall door het American Composers Orchestra. In 2003 werd Anderson de eerste en tot dusver enige artist-in-residence van NASA, wat haar performancestuk *The End of the Moon* inspireerde. In 2007 werd haar de Gish Prize toegekend.

Op 12 april 2008 trad ze in het huwelijk met Lou Reed, met wie ze samen haar meest recente soloalbum produceerde, *Homeland*; het verscheen in 2010 op Nonesuch Records en is haar eerste studioalbum sinds het met de Deutsche Schallplattenpreis bekroonde *Life on a string* uit 2001. Op *Homeland* speelt Anderson elektrische viool, toetsinstrumenten en percussie, en ze zingt; haar vocalen worden dikwijls vervormd door een lang geleden zelf ontworpen filter, dat ze gebruikt om een mannelijk alter ego te creëren en dat ze de naam Fenway Bergamot heeft gegeven. Ze wordt op *Homeland* bijgestaan door een breed scala aan gastmuzikanten, van Tuvaanse keelzangers tot de experimentele saxofonist John Zorn, en van percussionist Shahzad Ismaily tot popzanger Antony Hegarty. Eveneens in 2010 ging haar multimediale werk *Delusion* in première tijdens de Olympische Spelen in Vancouver.

Anderson heeft verschillende experimentele muziekinstrumenten uitgevonden en die gebruikt in haar opnames en performances, zoals een viool die bespeeld wordt met een met opnametape gespannen strijktok, en de ‘talking stick’, een batonachtige MIDI controller van bijna twee meter. Ze werkte samen met onder anderen William Burroughs, Mitchell Froom, Peter Gabriel, Perry Hoberman, Andy Kaufman, David Sylvian en Jean-Michel Jarre, en heeft muziek bijgedragen aan films van Wim Wenders en Jonathan Demme, en aan danswerken van onder meer Bill T. Jones en Trisha Brown. In 2003 wijdde het Musée d’art contemporain de Lyon een retrospectief aan haar werk, met audio, video, installaties, instrumenten en kunstobjecten, dat haar hele carrière omspande en tot 2005 internationaal op tournee was. Als beeldend kunstenaar wordt Anderson gerepresenteerd door de Sean Kelly Gallery in New York. Anderson heeft verschillende boeken gepubliceerd en in *Extreme Exposure* zijn onder redactie van Jo Bonney teksten van haar soloperformances verzameld. Ze heeft tevens het lemma over New York voor de Encyclopedia Britannica geschreven.

The story goes . . .

Delusion by Laurie Anderson

The work of Laurie Anderson, an intriguing blend of theatre, electronics, violin, video and voice, is almost a genre in itself. In her characteristically colourful and poetic idiom, Anderson tells a story in *Delusion* about desire and memory, origins and identity, by means of various distorted voices and several imaginary figures. The piece, full of nuns, elves, golems, decaying forests and ghost ships, is designed as a series of short mystery plays, in which she continually jumps back and forth between the ordinary and the mythic, with an eye to both the humorous and frightening aspects of that jump. Anderson made this piece on commission from the cultural committee of the Olympic Games in Vancouver in 2010, where it premiered on 16 February 2010 in the Vancouver Playhouse.

Delusion is about the stories we tell ourselves about ourselves, our families, our country, the world, and about the way in which those stories sometimes play tricks with us. As usual, Anderson also literally tell stories on stage, whether they be about conflicting memories of her mother's death, a story about an Icelandic farmer who wants to transform his barn into a music hall or an account of a lawsuit concerning the ownership of the moon. Anderson speaks while standing at a lectern or sitting on a small sofa or walking around with her violin in a simple, almost candlelit setting that is dominated by a large video screen and two smaller ones. The videos projected on them were designed by Anderson herself in collaboration with Amy Khoshbin and Maryse Alberti. Every now and then the drone accompanying her stories swells into an electronic sound landscape reminiscent of a late Romantic string quartet. At set intervals, this electronic accompaniment develops into a musical intermezzo in which Anderson and her electric violin are sometimes accompanied by virtuoso guest musicians. On the interface of spoken word and tone, this piece is an engaging meditation on human delusion.

Laurie Anderson

'The most important multimedia artist of our day,' said the Los Angeles Times recently of Laurie Anderson. Throughout her career, which spans dozens of years by now, she has presented herself as a visual artist, composer, poet, photographer and filmmaker, and combined these different disciplines in a thoroughly unique manner.

Laurie Anderson was born in 1947 in Glen Ellyn, Illinois and began her studies at Mills College in California, going on to graduate magna cum laude in art history at Barnard College. In 1972, she earned a Master of Fine Arts from Columbia University in New York City, where she worked as an art teacher and art critic in the early 70s. Her first performance art piece, in 1969, was a symphony for car horns. The single 'O Superman' brought her international recognition in 1981, and even reached number 9 on the hit parade in the Netherlands. That track was also on her first, and by now classic, solo album, *Big Science*, which was rereleased in 2007 on Nonesuch Records. This record consisted of studio versions of a number of high points from her long performance *United States*, with which she had toured in the previous years. One of her most famous works is the concert film *Home of the Brave* from 1986, which she not only performed in, but also directed. Her orchestral work *Songs for A.E.* premiered in February 2000 in Carnegie Hall, with the American Composers Orchestra. In 2003, Anderson was NASA's first and thus far only artist in residence, which inspired her performance piece *The End of the Moon*. In 2007, she was awarded the Gish Prize.

On 12 April 2008, she married Lou Reed, with whom she produced her most recent solo album, *Homeland*; it was released in 2010 on Nonesuch Records and is her first studio album since *Life on a string* from 2001, which received the Deutscher Schallplattenpreis. On *Homeland*, Anderson plays electric violin, keyboards and percussion and also sings; her vocals are often distorted by a filter that she designed long ago, which she uses to create a male alter ego that she has named Fenway Bergamot. Anderson is accompanied on *Homeland* by a wide variety of guest musicians, ranging from Tuvan throat singers to the experimental saxophonist John Zorn, and from percussionist Shahzad Ismaily to pop singer Antony Hegarty. Also coming out in 2010 was her multimedia work *Delusion*, which premiered at the Olympic Games in Vancouver.

Anderson has invented various experimental musical instruments and uses them in her recordings and performances, such as a violin that is played with a bow stretched with recording tape, and the 'talking stick', a baton-like MIDI controller almost two meters long. She has worked with William Burroughs, Mitchell Froom, Peter Gabriel, Perry Hoberman, Andy Kaufman, David Sylvian and Jean-Michel Jarre, among others, and has contributed musically to the films of Wim Wenders and Jonathan Demme, and to the choreographies of Bill T. Jones and Trisha Brown. In 2003, the Musée d'art contemporain de Lyon devoted a retrospective to her work, with audio, video, installations, instruments and art objects, which spanned her entire career and was on toured internationally until 2005. As a visual artist, Anderson is represented by the Sean Kelly Gallery in New York. Anderson has published various books, and the texts of her solo performances are collected in *Extreme Exposure*, edited by Jo Bonney. She also wrote the entry on New York for the Encyclopaedia Britannica.

Delusion
Laurie Anderson

Info

datum / date

20 12 juni 2011

Sun 12 June 2011

locatie / venue

Het Muziektheater Amsterdam

aanvang / starting time

20.15 u

8.15 pm

duur / running time

1 uur 30 minuten, zonder pauze

1 hour 30 minutes, no interval

taal / language

Engels met Nederlandse boventiteling

English with Dutch surtitles

inleiding / introduction

19.30 u

7.30 pm

Credits

**muziek, tekst, visual design /
music, text and visual design**

Laurie Anderson

video design, live mix

Amy Khoshbin

geluidstechniek

Dave Cook

toneelmeester / production stage manager

Brian Scott

video regisseur /

video director of photography

Maryse Alberti

overige video

Toshiaki Ozawa

audio rig ontwerp / audio rig design

Shane Koss

**audio software ontwerp / audio software
design**

Konrad Kaczmarek

ontwerp viool

Ned Steinberger

story team

Bob Currie, Rande Brown

tour management

Cooper Holoweski

in opdracht van / commissioned by

Vancouver 2010 Cultural Olympiad,

Vancouver; Barbican Bite '10, Londen

**met steun van / with additional support
from**

BAM for the 2010 Next Wave Festival; Cal Performances UC Berkeley; Stanford Lively Arts, Stanford University, generously supported by Sarah Ratchye and Ed Frank.

Additional production support and residency provided by the Experimental Media and Performing Arts Center (EMPAC) at Rensselaer.

speciaal dank aan / special thanks

Michael Azerrad, Pierre Riches, Mingyur Rinpoche, Kyoko Hirano, Jack Young, Andrew Zuckerman, Kevin Messman, Sean Kelly of the Sean Kelly Gallery, David Wilson, Cheryl Kaplan, Chandler Burr, Red Burns, Matthew Ostrowski, Jim Keller, Luke Dubois, Matt Young, Derek Wright and Angela Lehrer

From Conversation and Company:
Shohachiro Haga, Sachiko Nakanishi,
Catherine Ounsamone, Makoto
Kawaguchi, Yoshikuni Shudo and Motohiro
Kikutome.

From EMPAC:

Johannes Goebel, Kathleen Forde and Ian
Hamelin

From Mass MoCA:

Jason Steven Murphy, Joe Thompson,
Sue Killam, Rachel Chanoff and
Jim Breitmeier.

From Princeton Atelier:

Toni Morrison, Ellen Goellner, Perry Cook
and Dan Trueman.

From Bergen Community College:

Jessica Silver and Tom O'Neill.

Inspired by the work of the Japanese filmmaker
Yasujiro Ozu and David Eaglema's book *Sum:
Forty Tales from the Afterlives* which is quoted in
the performance.

Additional Music Production:

Roma Baran, Pat Dillet, and Mario McNulty.

And above all special thanks, as always,
to Lou Reed.

wereldpremière / world premiere

Vancouver, 17.2.2010

website

www.laurieanderson.com

directie

Pierre Audi, artistiek directeur
Annet Lekkerkerker, zakelijk directeur

bestuur

Martijn Sanders, voorzitter
Renze Hasper, penningmeester
Marjet van Zuijlen, secretaris
Mavis Carrilho
Joachim Fleury

Het programma van het Holland Festival kan alleen tot stand komen door subsidies, bijdragen van sponsors en fondsen en door de gewaardeerde steun van u, ons publiek.

subsidiënten

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
Gemeente Amsterdam
Europese Commissie Programma Cultuur (2007 – 2013)

hoofdbegunstiger

SNS REAAL Fonds

mediapartners

NTR, VPRO

sponsors

Mint Hotel, Rabobank Amsterdam, Clifford Chance LLP, Buma Cultuur, Westergasfabriek, Meyer Bergman, Citroën

fondsen en instellingen

Prins Bernhard Cultuurfonds en BankGiroLoterij, Turing Foundation, Stichting Dioraphte, VSB Fonds, Amsterdams Fonds voor de Kunst, Amerikaanse Ambassade in Den Haag, Goethe-Institut, Maison Descartes Institut Français des Pays-Bas, Duitse Ambassade

bedrijfsvrienden

Accenture B.V., Beam Systems, De Nederlandsche Bank N.V., DLA Piper N.V., ING Groep, Rabobank Nederland, Ten Have Change Management, WPG Uitgevers B.V.

governors

G.J. van den Bergh en C. van den Bergh-Raat, R.F. van den Bergh, J. van den Broek, W.L.J. Bröcker, J. Fleury, V. Halberstadt, J. Kat en B. Johnson, Ton en Maya Meijer-Bergmans, Sijbalt Noorda en Mieke van der Weij, Robert Jan en Mélanie van Ogtrop-Quintus, Irina en Marcel van Poecke, Françoise van Rappard-Wanninkhof, A. Ruys en M. Ruys-van Haaften, M. Sanders, S. Tóth, Elise Wessels-van Houdt

De genereuze, meerjarige, verbintenis van de Governors is van groot belang voor de internationale programmering van het Holland Festival, met name de internationale coproducties. Ook de belangrijke bijdrage van de Cultuurminnaars komt rechtstreeks ten goede aan de internationale programmering.

Cultuurminnaars

beschermers

J. Docter en E. van Luijk, H. Doek, L. Dommering-van Rongen, Chr. van Eeghen, J. Houwert, R. Kupers en H. van Eeghen, H. en I. Lindenbergh-Sluis, F. Molenaar, F. Mulder, P. Wakkie, T. Winkelman

begunstigers

M. Beekman, K. de Bok, B. Boor, M. Daamen, J. Damen, J. Drupsteen, Ch. Engeler, E. Granpre Moliere, D. Grobbe, J. Haalebos, M. Henriques de Castro, L.D.M.E. van Heteren, S. Hodes, J. Hopman, G. van der Hulst, H. Jens, J. Keukens, A. van der Linden-Taverne, T. Lodder, D. van der Meer, E. van der Meer-Blok, A. Mees-Lubberman, H. Pinkster, Wessel Reinink, B. Robbers, I. Snelleman, A. Sonnen, V. Spiehler (VS), H. Tjeenk Willink, J. Vanders (VS), H. van der Veen, A. Vreugdenhil, W. Vroom, M. van Wulfften Palthe en anonieme donateurs

liefhebbers

475 Liefhebbers

Als Cultuurminnaar draagt u actief bij aan de bloei van het Holland Festival.

Liefhebber Vanaf € 45 per jaar bent u al Liefhebber. U heeft voorrang bij de kaartverkoop en krijgt u korting op tickets.

Begunstiger Vanaf € 250 per jaar (of € 21 per maand) bent u Begunstiger. Uw bijdrage komt rechtstreeks ten goede aan de internationale programmering van het Holland Festival. Als Begunstiger heeft u recht op vrijkaarten en andere aantrekkelijke privileges.

Beschermer Vanaf € 1500 per jaar (of € 125 per maand) bent u Beschermer. Als dank voor uw aanzienlijke bijdrage aan de internationale programmering van het Holland Festival ontvangt u een uitnodiging voor de openingsvoorstelling en voor exclusieve bijeenkomsten, naast vrijkaarten en andere privileges.

Wilt u ook Cultuurminnaar worden? Ga voor meer informatie en een aanmeldformulier naar www.hollandfestival.nl (support us / Cultuurminnaars) of neem vrijblijvend contact op met de afdeling Externe Betrekkingen, telefoon 020 – 7882101.

Colofon

tekst

Joep Stapel
eindredactie en lay-out
Holland Festival